

TEDENSKÉ SLIKE

PRILOGA DOMOVINI

Leto I

V Ljubljani, dne 20 avgusta 1926

Štev. 18

Dubrovnik

S prestopom v vagone ozkotirne železnice v Slav. Brodu se te polasti neko čudno novo razpoloženje, zdi se ti, da si prišel v nov svet. Vožnja skozi velike bosanske gozdove in preko planin, skozi soteske ob šumečih rekah te spominja na našo Slovenijo in ob pogledu na tiste zanimive turške hiše, ki čepe po pobočjih ter ozki stolpiči turških molilnic, ti stopajo pred oči naši očanci in njih pripovedi o borbah, ki so jih bili naši predniki z dolgo-muštacimi Turki. Nekaj novega je za našega popotnika Hercegovina. Izgleda, kakor da se voziš deloma po Krasu, deloma med golimi vrhovi naših gorskih velikanov. Ko pa dospe vlak do dalmatinske meje, hiti vse k oknom vagonov, ki so vsled hude vročine odprta.

Nepopisno lepa slika se nudi očesu — odprl se je nov svet. Velikanska gladina sinjega morja, očarujoča, lahno se gibajoča modrina, razorana od svetlih, včasih vijoličastih ostrih pramenov. Nad tem velikanskim vodnim poljem pa playajo beli metuljčki, lahne jadrnice. To je naše morje! In ta obala. Težko si se privadiš pri prestopu iz zelene Bosne v sivo Hercegovino golega pečevja in pustih poljan, a še bolj razočaran si sedaj. Vlak se vije kakor kača po strmih pobočjih nad morjem in to pobočje se ti zdi, kakor neka nova obljubljena dežela. Dočim je bilo v Hercegovini videti malo drevja in še tisto vse ožgano, je tu vse kipeče in temnozeleno, le trava je močno opaljena od žarečega solnca. Toda kaj vse to, oči ti počivajo na vitkih, kakor stolpih visokih, večno zelenih cipresah, ki jih pri nas vidimo le v vrtovih, na grmičevju prijetno dišečega lavra, na sivozelenih oljkah in raznem drugem zelenju. Povsod ob progi pa se šibi vinska trta pod zorečim grozdom.

Proti večeru je vlak došel v Gruž in od tam se napotiš v Dubrovnik. — V tem večnem vrtu vidiš med zelenjem nove, lahne bele stavbe, od katerih se izredno močno odbija temno zidovje mogočnih težkih tisočletnih stavb. Ni čuda, da so se že v davnih časih tukaj naseljevali narodi in da je ta okolica preživela tako pestre čase. — V kolikor je zgodovinsko ugotovljeno, so bili prvi naseljeniki v

Dalmaciji Grki, in baš v okolici Dubrovnika že 590 let pred Kristom. V srednjem veku pa omenja zgodovina Dubrovnik v letu 850; omenjeno leto je mesto poškodovala huda nevihta. Nekaj let na to, ko so Dubrovnik oblegale arabske ladje, je imelo mesto že močno trdnjavo in z lahkoto prestalo napad.

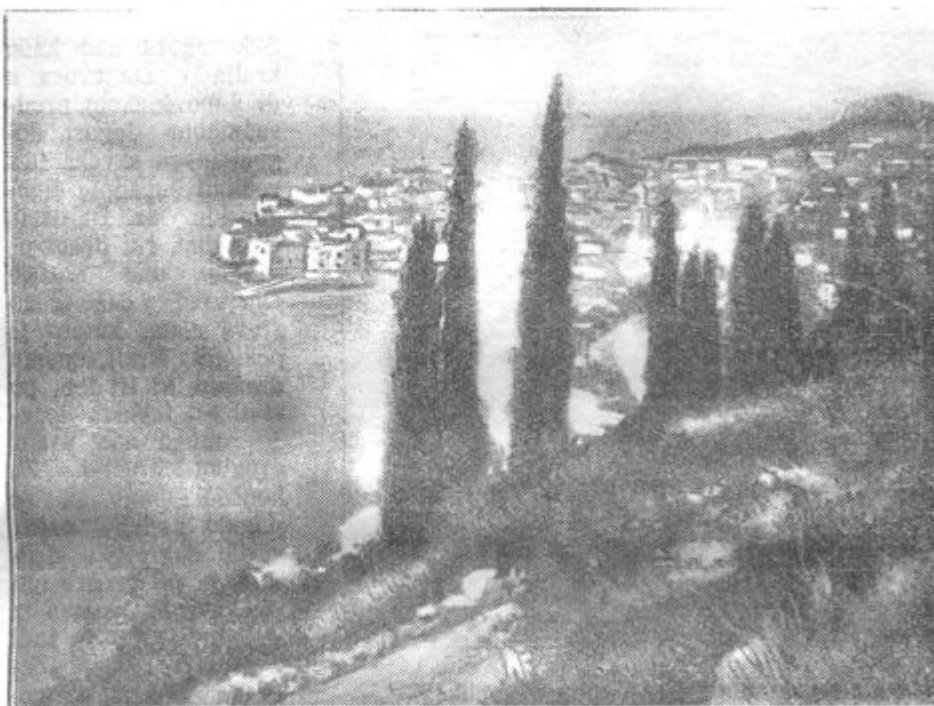
Kmalu nato je postal Dubrovnik samostojno mesto in imel svojo

popolno neodvisno upravo. V 11. stoletju je prišel Dubrovnik za kratek dobo pod normansko oblast. Ko se je Dubrovnik ponovno osvobodil, se je jel razvijati v cvetoče trgovinsko mesto, ki je sklepalo trgovinske pogodbe z drugimi mesti. Dubrovniške ladje so plule celo v Egipt.

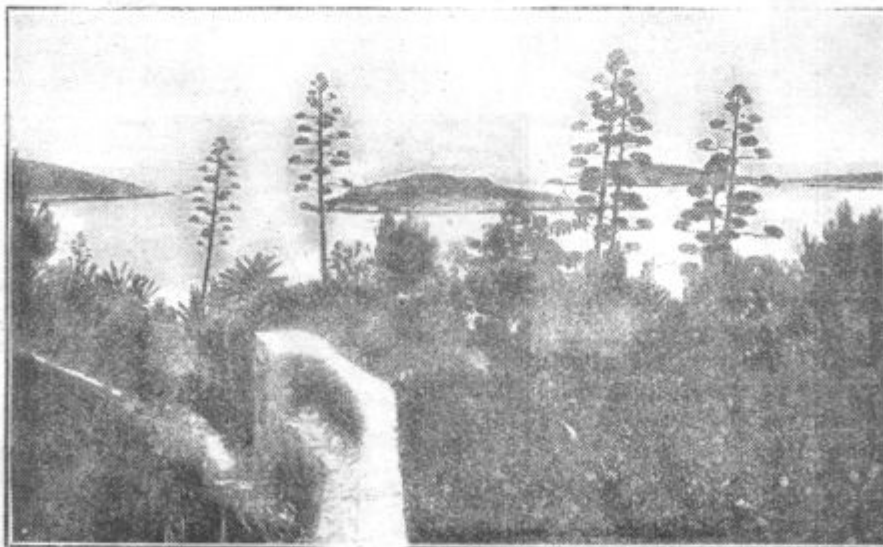
Leta 1295. je uničil požar velik del mesta, v tej dobi je prišel Dubrovnik pod beneški vpliv in so mu Benečani določevali kneza in tudi nadškofa, drugače pa je imejo mesto svobodno upravo. Mesto je bilo tudi pozneje večkrat oblegano, a je dobro kljubovalo vsakovrstnim napadom. Tudi Turki so prišli po zavojevanju Hercegovine leta. 1466. pred mesto, a so mu priznali svobodo.

Najhujši udarec za Dubrovnik je bil velik potres leta 1520. in pa kuga leta 1597., ki je znatno zredčila število prebivalstva. Obe veliki nezgodi je mesto srečno prestalo in po par letih nato že zopet opazimo kako hitro se razvija slovanska kultura, ki stremi za tem, da se otrese Benečanov in njihove vsiljiv: italijanske kulture. Dubrovnik postaja vedno samostojnejši in se otrese celo tujih benečanskih knezov, katere nadomesti z domačimi. Da se pa domači knezi niso preveč prevzeli, so volili vsaki mesec nove, dočim je vladarske posle vodila skupščina, izvoljena iz meščanov. Za svobodo pod turško oblastjo

so Dubrovčani plačevali Turkom precejšnje vsote, katere so po novnem potresu leta 1667., ki je zrušil velik del mesta, prav težko zmagovali in je vsled tega Dubrovnik znatno nazadoval, toda ostal pa je le svoboden, dokler je obstojala svobodna benečanska republika. Ko so Avstrijci premagali Benečane, ki so bili lastniki dubrovniške okolice, je prišla v nevarnost tudi slovanska dubrovniška

Dubrovnik s cipresami v ospredju

Slika iz okolice Dubrovnika, spredaj cvetoče agave ali stoletne rože.

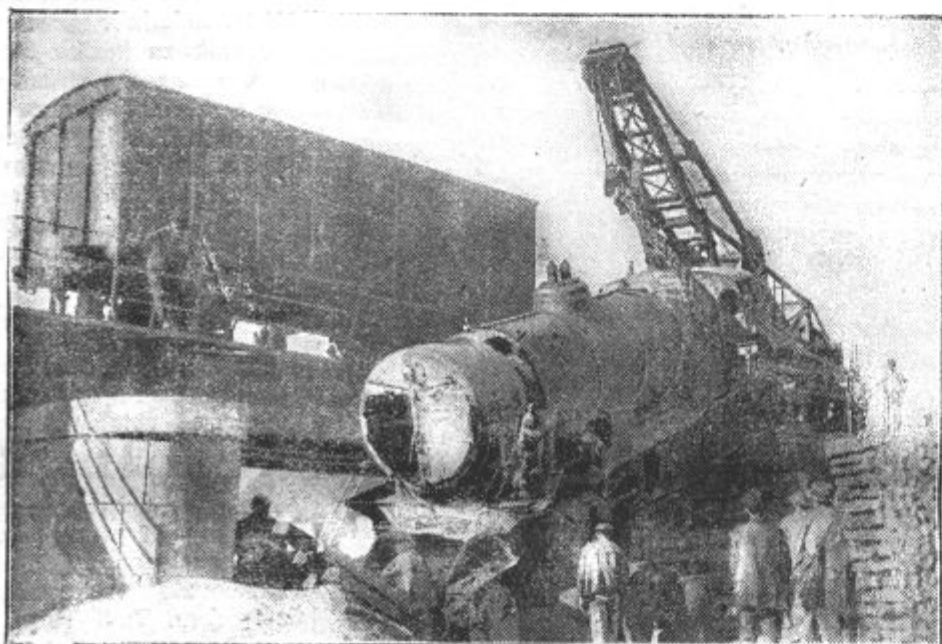
republiko in nekaj let na to, 1806, pride Napoleon in po-
baše vso avstrijsko oblast v Dalmaciji z dubrovniško
republiko vred. Tako je končala svoboda slavnega slo-
vanskega mesta, ki je bilo na to pod tujim jarmom do
l. 1918, ko je prišlo zopet v slovansko oblast.

Krasne stare stavbe še danes pričajo, na kako visoki
kulturi je stalo mesto. Za starimi zidovi na naravnem
polotoku pa potnik ponovno ostrmi: Mogočna skala štrli
v morje. Na skali rastejo stoletne agave, velike rastline,
ki cveto samo na jugu na prostem in sicer vsakih 100
let. Poleg stoletnic pa razpenjajo širokoliste palme svo-
je senčnate roke in dvigajo kras pokrajine. Morski va-
lovi, prignani od bogzna kje, ki hočejo videti ta krasni
del jugoslovanske zemlje, pa neprestano pljuskajo in se
penijo ob strmi pečini. Solnce zahaja in se polagoma
potaplja v rdeče žareče morje. Od daleč prihajajo ljubki
glasovi pesmi mornarja, ki prepeva na zibajoči barčici
in se veseli lepega večera. Ni čuda, če ta krasna pokra-
jina privabi vsako leto toliko tujcev, ki prihajajo iz
vseh delov sveta, da si ogledajo ta jugoslovanski paradiž.

Kdor je enkrat prepotoval Dalmacijo, videl Dubrov-
nik, Boko Kotorsko in še marsikako drugo lepo točko
ki jih je vse polno na naši morski obali, ta ne bo pozabil
nikoli teh lepih krajev in razumel bo tisto lepo dalmatin-
sko pesem: «Dalmacija, Dalmacija ne mogu tebe pozabit.»

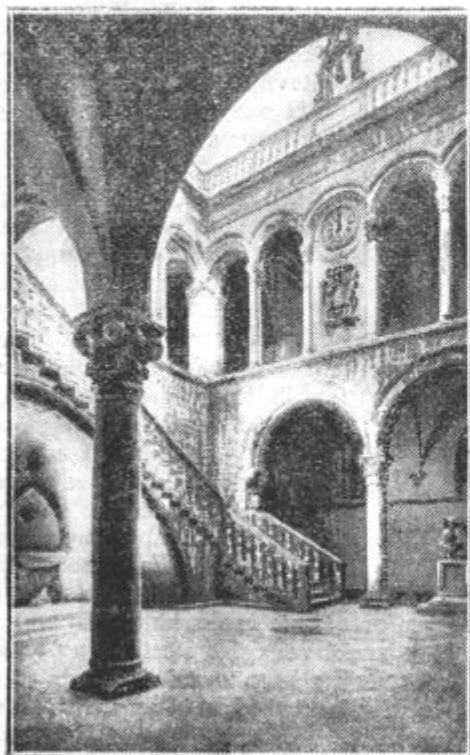

Kralj Aleksander pri nogometni tekmi v Ljubljani.

Pri Lazah pod Ljubljano ponesrečeno lokomotivo so s pomočjo velikega žer-
java in drugih iz Maribora poslanih dvigalnih priprav po enotedenskem
delu dvignili in spravili na tir.

Slika zgoraj nam kaže
kralja v razgovoru z
dr. Lipovščakom, pred-
sednikom Jugosl. no-
gometnega saveza in z
velikim županom ljub-
ljanskim dr. Baltičem
v sredini. Na desni pa
vidimo nad 120.000
Din vredno čašo iz či-
stega zlata, katero je
poklonil kralj onemu
društvu, ki tri leta po-
vrsti pri tekmah dose-
že zmago nad vsemi
drugimi društvu. Za
končno zmago sta se
minulo nedeljo ostro
borila zagrebško dru-
štvo, ki je že dve leti
zmagalo, in društvo iz
Beograda. Ker je tudi
v nedeljo zmagal Za-
greb, je kralj drago-
ceno čašo podaril za-
grebškimi nogometa-
šem.

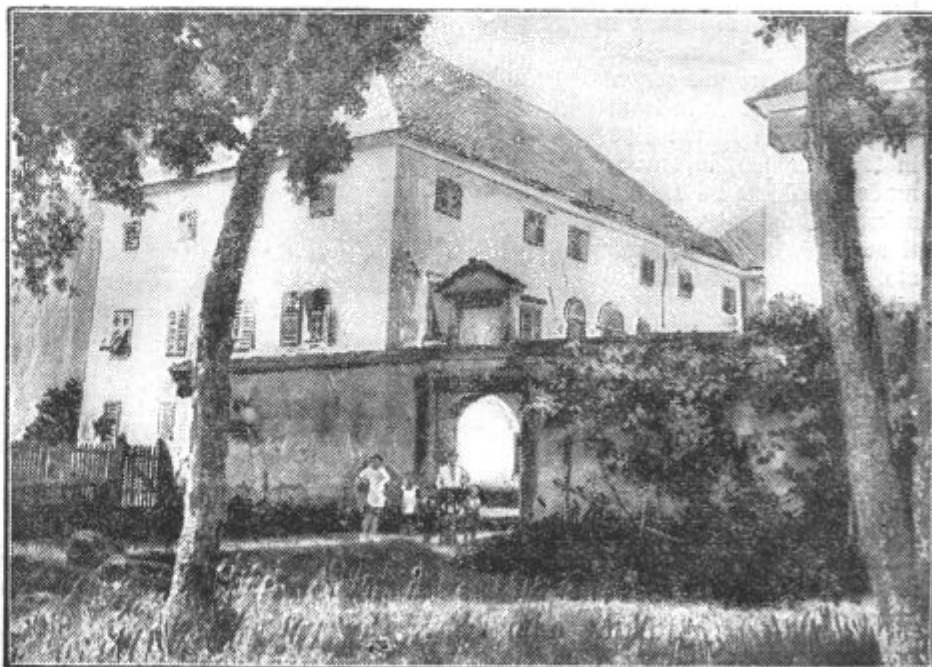

Na desni:

Zaleški grad, kjer
se je vršila v na-
šem listu objavlje-
na povest «Od vo-
jaka do graščaka».

Na levi:

Dvorišče dubrov-
niškega Dvora s
stopnicami in uro.

Na levi:

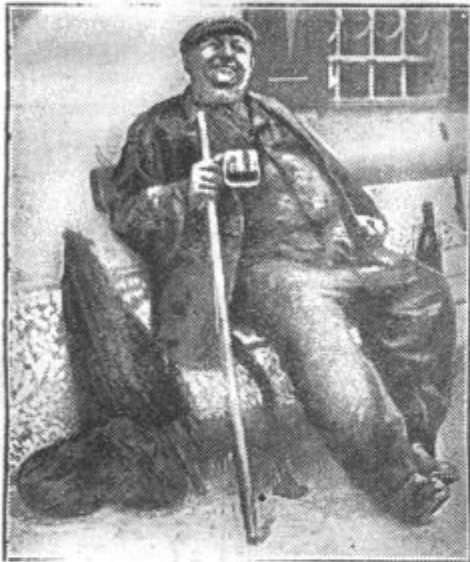
Igralci Matičičeve žaligre «Kalvarija» ob odkritju spomenika žrtvam svetovne vojne v Rečici na Paki na Spodnjem Štajerskem.

Na desni:

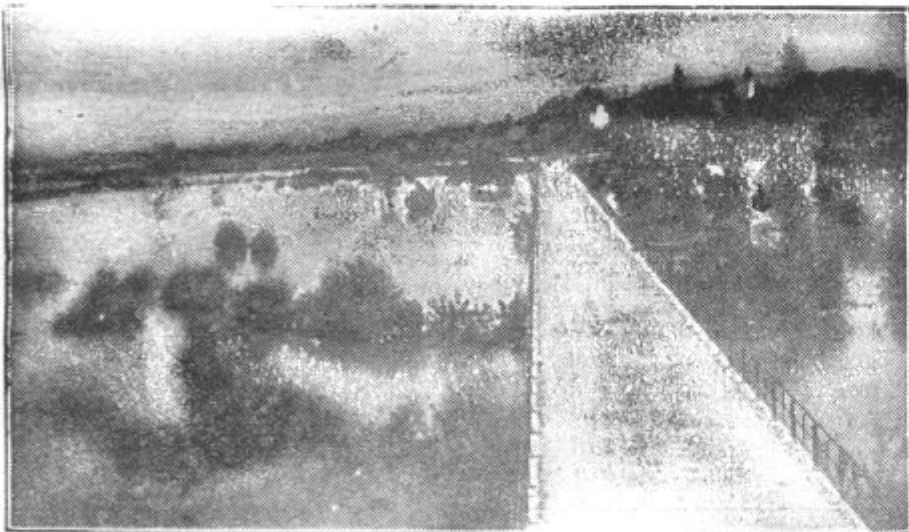
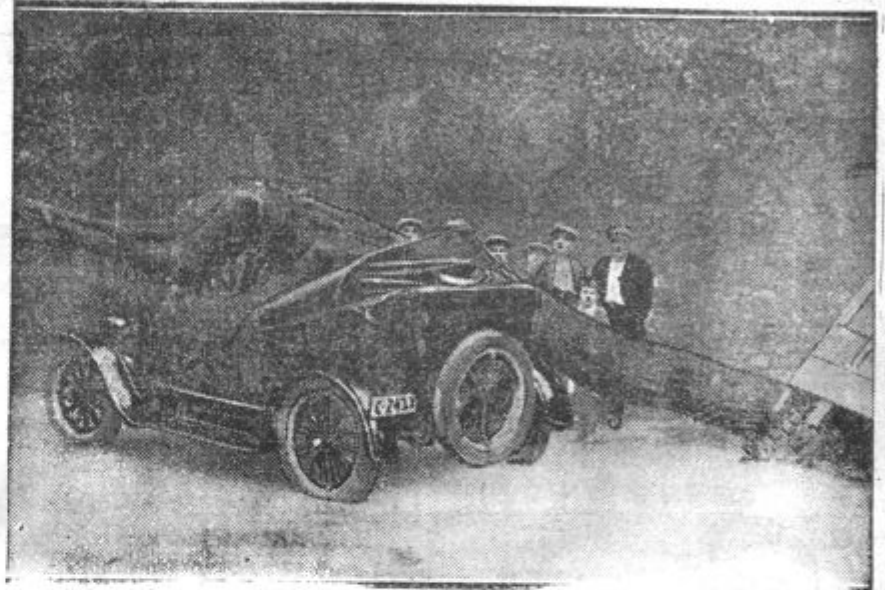
Bolgarski kralj Boris in italijanska princesa Jovana, ki se bosta

najbrže poročila. Ker je bolgarski kralj pravoslavne, princesa Jovana pa katoliške vere, so nastale ovire, katere bo pa papež rad odstranil, samo da pomaga italijanski princesi na bolgarski prestol in z njo italijanskemu vplivu na našo vzhodno mejo.

Večni popotnik, znan širom Slovenije pod imenom «Cogodi», ki rad obiskuje semnjišča in žegnanja od Karavank in Julijskih alp tjadoli do Gorjancev. Malo zapoje, malo prosjači in kljub svojemu večnemu popotvanju tehta 130 kg. Kaj rada ga ima mladina, kateri pripove iz svojega kraljestva ceste.

Cudna nesreča se je zgodila pri Zagrebu. Na drveči avtomobil se je podrlo staro drevo.

Na desni:

Božo Stilinović, ki je z večjo družbo, kateri je pripadal tudi neki zagrebški zobozdravnik in spodaj naslikani Mihelič, na debelo tilotapli strup kokain in ponarejal denar.

Na levi:

Povodenj ob izlivu Krke v Savo pri Brežicah.

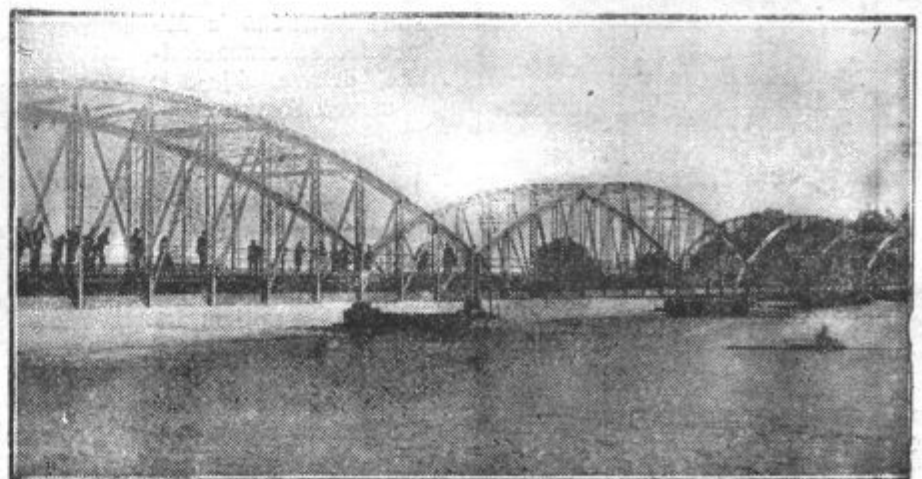

Na levi:

Ivan Mihelič, ki je s Stilinovićem na Hrvatskem ponarejal dvodinarce, avstrijske šillinge in dolarje.

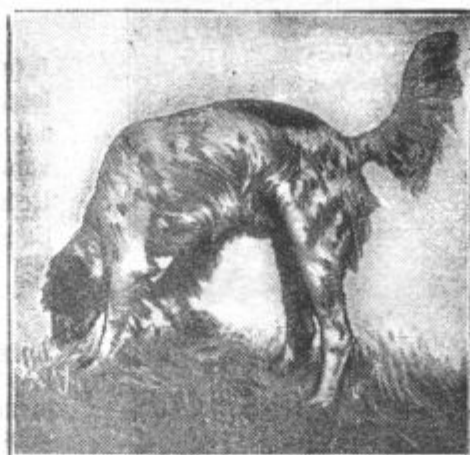
Na desni:

Pogled na most za vozove in pešce čez Savo pri Zagrebu ob zadnji povodnji, ko je manjkalo samo še en meter, da ni tekla voda čez most.

Nemški kratkodlaki ptičar.

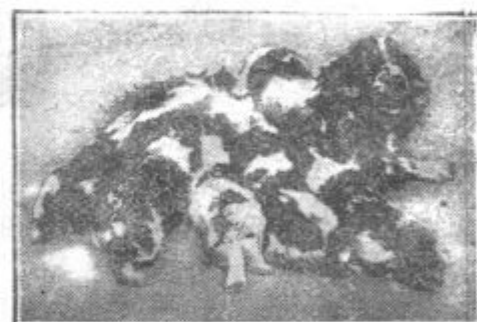

Angleški seter.

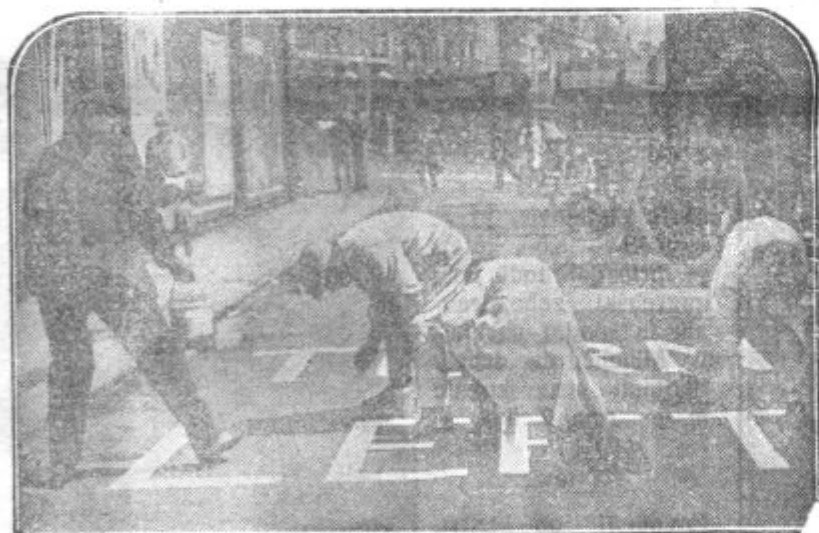

Angleški poentar.

Med vsemi domačimi živali je najboljši prijatelj človeka pes, ki ga povsod spremlja in se tudi za človeka v bran postavi. Človeška dolžnost je, da psa vzgaja in skrbi za njega. Da je pa to mogoče točno vršiti in izboljšavati pse, so jih v zadnjih letih ločili v posebne pasme, ki se jih tudi po potrebi lahko prikraja. Lovec bo vzgojeval lovske pse, za čuvaje bomo zbrali zopet posebne vrste, kajti prav slabo je imeti lovskega psa za čuvaja, ki pri vsaki priliki pobegne in dela škodo v loviščih. Na letošnji jesenski razstavi bo od 3. do 12. septembra poleg drugih živalskih razstav tudi pasja, kjer bomo imeli priliko videti raznovrstne pasje pasme. Lovci in sploh vsi oni, ki imajo lepe pse posebnih pasem z rodovniki, naj se za razstavo zanimajo in po možnosti tudi pripomorejo k izpopolnitvi s tem, da razstavijo svoje pse.

Španijelka z mladiči.

Delavci v Londonu naslikajo na cesto napis: «Vozi na levo» ali «Vozi na desno», če jo popravljajo, da vozniki takoj vedo, po kateri cesti lahko neovirano nadaljujejo svojo pot.

Resave.

Najstarejši človek na svetu je gotovo na levi naslikani 130 let stari Američan iz Minesote, severnoameriške države, kjer je največ Slovencev.

Na desni:
Bosanski prodajalec sadja na ljubljanskem trgu, ki z zgodnjim pred našim sadjem dozorelim bosenskim sadjem, katero prodaja po precej nizki ceni, dela konkurenco našim prodajalcem.

